

Banc d'Experiències i Bones Pràctiques

GRUP DE PARES DE PREPARACIÓ AL NAIXEMENT DEL PROJECTE CANVIEM-HO

FITXA DIVULGATIVA. ANY EDICIÓ 2014

Homes per l'equitat de gènere

Promogut per: Direcció del Programa de Dona de la Direcció
d'Equitat Social i Salut

Ajuntament
de Barcelona

PRÀCTICA ACTUALITZADA
2022

Presentació

El projecte Canviem-ho és una intervenció grupal que, des de la perspectiva de gènere, està dirigida als homes de la ciutat de Barcelona que estan en situació de pre-part. La pràctica facilita als homes un espai propi on poder treballar al voltant de la paternitat des de l'experiència masculina. Aquests grups, que es realitzen a diferents districtes de la ciutat, són una oportunitat per als homes de prendre consciència de la paternitat i la relació existent amb la seva pròpia identitat masculina. L'objectiu del projecte és aconseguir un major grau d'implicació dels homes en la criança i cura dels fills/es des de l'embaràs, millorant les seves capacitats parentals i afectives. Canviem-ho ajuda a detectar i atendre les necessitats dels homes en relació a la seva paternitat, necessitats que sintonitzen amb el canvi social respecte a la coparticipació en la criança de les criatures per aconseguir una societat més igualitària i coresponsable en els processos relacionats amb la maternitat-paternitat. La finalitat última és que els homes estiguin implicats en la seva paternitat d'una manera responsable, present i afectuosa.

Aquesta pràctica està vinculada amb: igualtat de gènere, gestió de temps, prevenció, salut, paternitat, ciutat

El context

El projecte Canviem-ho es desenvolupa a partir de l'any 2009, en un context de profunds canvis en el concepte de **família**. La disminució de la natalitat, la consolidació dels models heterogenis de família, així com la reformulació dels conceptes de **paternitat**/maternitat marquen un nou escenari de relacions entre dones i homes que assumeixen una nova realitat: la criança compartida. Diferents recerques en l'àmbit de les **masculinitats** han mostrat la importància de la implicació dels homes en la cura dels fills i filles, tant pels efectes positius en les pròpies criatures, com en el funcionament de la família i en els propis homes. El moment del naixement dels fills és un moment idoni per al canvi de conductes i rols dels homes cap a posicions més **igualitàries**.

En aquest context, i davant la manca de polítiques sostingudes que promoguin la reflexió sobre el model de masculinitat i paternitat, neix el projecte Canviem-ho. La Direcció del Programa de Dona, el Servei d'Atenció a Homes per a la promoció de relacions no violentes (Ajuntament de

Barcelona) i els diferents Centres d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva de Barcelona (Institut Català de la Salut) es plantegen elaborar, implementar i avaluar un programa específic per impulsar una **paternitat** responsable com una estratègia fonamental per afavorir la coresponsabilitat en la cura de les criatures.

Objectius i abast

L'**objectiu general** del projecte és aconseguir un major grau d'implicació dels homes en la criança i cura dels fills/as des de l'embaràs, millorant les seves capacitats parentals i afectives.

Per la seva banda, els **objectius específics** són:

- Revisar els rols i estereotips de gènere que dificulten l'atenció dels fills/es i la implicació en les responsabilitats domèstiques i educatives.
- Prevenir possibles comportaments associats en el moment del naixement i cura dels fills/es, com la violència de gènere, abús de drogues i alcohol o psicopatologies, així com conductes de risc o negligència, tant cap a ells mateixos com cap a altres membres de la família.
- Reflexionar amb els homes respecte a la importància de la seva implicació en tot el procés de cura dels seus fills/es.

Pel que fa al **col·lectiu destinatari**, el projecte està dirigit a homes futurs pares, les parelles dels quals estan entre les setmanes 15-20 de gestació i segueixen el control i seguiment de l'embaràs en els Centres d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva de Barcelona. L'**abast** territorial del projecte comprèn el nivell de **ciutat**.

El procés d'implementació

a) Etapes

El projecte Canviem-ho s'inicia el 2008 amb un procés de **diagnòstic**, a través de dos instruments. D'una banda, un grup de discussió de professionals del Programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva, que va permetre obtenir informació sobre les percepcions respecte a les necessitats detectades en els homes usuaris. D'altra banda, es van realitzar entrevistes semiestructurades amb homes que acudien a les consultes per saber les seves demandes i

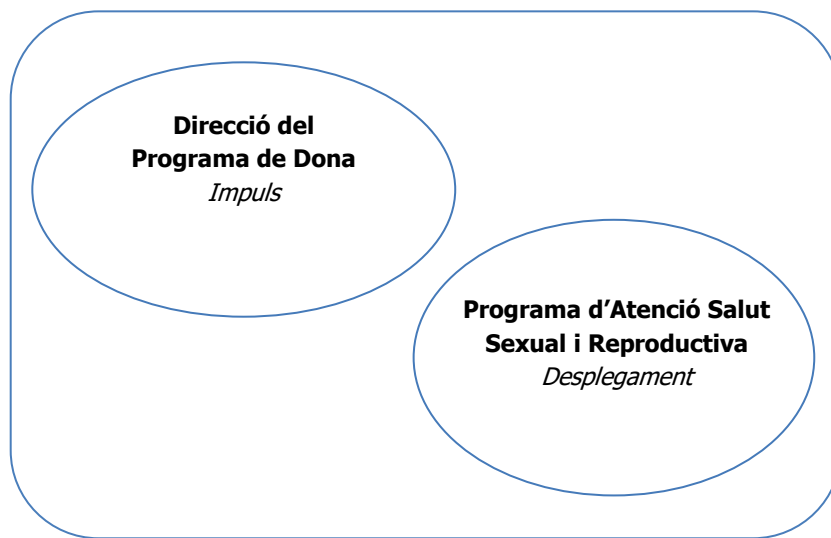
necessitats concretes. Amb tota la informació recollida, es va dissenyar una intervenció grupal amb homes en sessions de 2 hores, una vegada per setmana. La següent gràfica sintetitza el procés d'**implementació**:

SESSIÓ INFORMATIVA	SESSIONS 1-6	SEGUIMENT I VALORACIÓ
En aquesta reunió s'aprofita perquè els homes es puguin conèixer entre ells, iniciar el treball grupal amb alguna dinàmica que els permeti poder expressar les seves necessitats, preocupacions i/o pors i explicar el funcionament del grup.	1) La construcció social de la masculinitat i la paternitat.2) Com fem de pares? Aspectes pràctics en el pre-part i el post-part.3) Les emocions durant l'embaràs i la comunicació en la parella.4) Sexualitat i embaràs.5) La conciliació i la coresponsabilitat.6) Devolució i tancament.	Al cap de 6 mesos d'acabar la intervenció es realitza un seguiment grupal amb els homes i les seves criatures per valorar com estan en aquest moment i valorar el grup amb un temps de marge.

b) Actors implicats

Aquesta pràctica està impulsada per la Direcció del Programa de Dona, de la Regidoria de Dona i Drets Civils (Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esport, Ajuntament de Barcelona). Compta amb la participació del Programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (PASSIR) de l'Institut Català de Salut (Generalitat de Catalunya).

La següent gràfica sintetitza de forma esquemàtica l'univers d'actors implicats en el projecte:

c) Recursos

El projecte Canviem-ho es desenvolupa sota el criteri d'**optimització de recursos**, amb una relació entre els mitjans utilitzats i els objectius plantejats (cost-benefici) que resulta positiva. Pel que fa a la intervenció grupal, els recursos principals són les **persones**: una llevadora o llevador per part del Programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (Institut Català de la Salut) i un psicòleg del Projecte Canviem-ho (Direcció de Dona de l'Ajuntament de Barcelona). El recursos **materials** que s'utilitzen són principalment destinats a l'edició i impressió del tríptic divulgatiu i el material utilitzat durant les sessions grupals (bolígrafs, retoladors, paperògraf, etc.).

Resultats

El projecte Canviem-ho s'ha desplegat a través de 15 grups de pares repartits per diferents Centres d'Atenció Primària de la ciutat de Barcelona (CAP Sant Andreu, CAP Pare Claret, CAP Manso, CAP Sagrada Família i CAP Sagrera) amb una participació mitjana de 10 homes aproximadament per grup. El total de pares que han rebut com a mínim una sessió grupal és de més de 250 homes.

La pràctica ha tingut **impacte** significatiu en el col·lectiu destinatari i en el funcionament de les organitzacions responsables. D'una banda, l'avaluació de satisfacció ha detectat que els homes participants **valoren** la importància de l'experiència grupal i poder trobar un grup on poder

plantejar dubtes i dificultats i on poder treballar en relació a la paternitat, la preparació al naixement i el post-part. D'altra banda, actualment s'analitzen els resultats dels qüestionaris autocomplementats, que avaluen la ideologia de gènere, ajust de parella, coresponsabilitat i sexualitat. Finalment, cal esmentar que en els grups s'aposta per una metodologia que inclou activitats grupals i dinàmiques participatives que permeten treballar les esferes **actitudinals** i **emocionals**. Es fomenta així l'aprenentatge grupal, els processos de col·laboració/recolzament i l'establiment d'una relació més igualitària i d'aprenentatge mutu entre els participants i les persones dinamitzadores.

Aprenentatge

Entre les **fortaleses** del projecte Canviem-ho, destaca l'adopció de la perspectiva de gènere com una manera d'afavorir la coresponsabilitat en la cura de les criatures i com a palanca de canvi per part dels homes cap a posicions més igualitàries. Destaca també la capacitat de desenvolupar un disseny adaptat a les necessitats reals dels homes, així com una metodologia de les sessions de grup de caràcter dinàmic que facilita la cohesió grupal i la promoció d'una participació activa dels homes en els grups.

Per la seva banda, una de les **dificultats** més importants que ha experimentat el projecte és la captació dels homes i el fet de poder assegurar la presència continua dels participants durant les diferents sessions grupals. Aquests reptes s'han gestionat a partir de diferents alternatives: la realització d'un tríptic informatiu del grup, la convocatòria massiva d'homes a una sessió informativa i la formació dels diferents professionals amb l'objectiu que tinguessin la màxima informació per desenvolupar una bona atenció i captar homes per al grup.

Finalment, pel que fa a la **transferibilitat** i els processos d'**aprenentatge** desenvolupats per Canviem-ho, cal esmentar la incorporació dels homes-pares en la criança dels seus fills/as com a element fonamental per potenciar la vinculació, el compromís i la responsabilitat en tot el procés de paternitat. Es contribueix així al desenvolupament de comportaments més saludables des d'una perspectiva biopsicosocial dels homes, de les dones i dels seus fills/es. Finalment, es fomenten els valors socials i referents positius de masculinitat, que serveixin d'alternativa sòlida i efectiva al model tradicional masculí hegemònic.

Informació pràctica

Promogut/Impulsat per: Plural Centre de Masculinitats de Barcelona de la Direcció de Feminismes i LGTBI

Professional i/o tècnic/a inicial: Bàrbara Roig

Professional i/o tècnic/a referent actual: Esteve Segura Xatruch Tel. 932564649
esegura@bcn.cat

Documentació disponible:

Document	Tipus	Data
Tríptic dels grups de pares de preparació al naixement	Document	No especificada
<i>Pàgina web del programa</i>	http://w110.bcn.cat/portal/site/Homes/	
<i>Guia per a la Conducció de Grups d'Homes</i>	Document	2016

Evolució

Actualització 2017

A nivell metodològic, d'actors implicats i de recursos, la pràctica s'ha mantingut estable. Cal destacar, però, que hi ha hagut un augment progressiu de professionals implicats i de grups participants.

L'any 2016 es va publicar la Guia per a la Conducció de Grups d'Homes disponible online, fet que facilita la posada en pràctica del projecte a altres professionals que vulguin implementar-lo.

El 2017 s'ha iniciat un estudi sobre la millora del benestar en les persones que participen en el projecte (es preveu que els resultats estaran disponibles a partir del maig del 2018).

Última actualització a juliol 2022

La pràctica continua desplegant-se com està descrita en aquest document. A més ofereix un conjunt d'activitats i recursos en línia, per abordar aquestes temàtiques, disponibles de manera gratuïta per a les persones interessades a treballar aspectes com la masculinitat (o les masculinitats), les violències masclistes, la democratització de les cures i la implicació dels homes en la justícia de gènere.

Pel que fa a la transferibilitat, la pràctica ha rebut diferents consultes que provenen de l'Àrea, d'altres àrees i districtes, de la resta de la ciutat, de la resta de Catalunya i de la resta de l'estat.